

Groene buitenruimte

Maatregelen	Ten gunste van	Punten
Aanleg hagen	Insecten, kleine zoogdieren, vogels, amfibieën	5
Aanleg ruigte distelstrook	Zaad-etende vogels, kleine zoogdieren, insecten	5
Aanplant vogelbosje	Zangvogels, kleine zoogdieren	15
Bloemrijke boomspiegel	Insecten, vogels	1/boom
Insectenhotel	Wilde bijen	2
Insectvriendelijk maaibeheer	Insecten, bodemleven, kleine zoogdieren, vogels	2
Lijnvormige houtstructuur	Vleermuizen, kleine zoogdieren, vogels, insecten	2
Mezenkast	Kleine zangvogels	1
Staand dood hout	Insecten, vogels	2
Tijdelijke natuur	Zoogdieren, insecten, amfibieën, vogels, flora	15
Toepassen ruige stalmest	Bodemleven, insecten, vogels en planten	5
Verbinding groenstructuren	Zoogdieren, vogels, amfibieën, insecten	15
Vervangen uitheemse beplanting	Insecten, bodemleven, kleine zoogdieren	2
Vleermuiskelder in geluidswallen	Overwinterende vleermuizen	50
Vleermuisvoedselbosje	Vleermuizen, vogels, zoogdieren, insecten	10
Vogel- en vleermuisvriendelijke straatverlichting	Uilen en vleermuizen	5
Zaadrijke randen	Kleine zoogdieren, vogels	5

Groene buitenruimte

Hagen aanplanten

Langs wegen/straten hagen aanplanten ten behoeve van micro-ecologische verbindingzone.

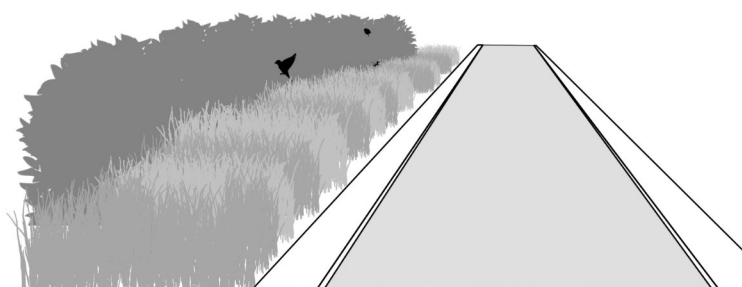
Ten gunste van: Insecten, kleine zoogdieren, vogels en amfibieën

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	Minimale lengte 100 meter
Beplantingseisen:	Inheems struweel zoals beuk en haagbeuk, bij voorkeur van duurzame en biologische teelt. Aanplanten parallel aan wegen of fietspaden.
Overige:	n.v.t.

Aanbevelingen

Groene buitenruimte

Aanleg ruigte/distelstrook

Aanleg ruigte/distelstrook bij bermen, akkerranden en overhoekjes.

Ten gunste van: Zaad-etende vogels, kleine zoogdieren en insecten

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	Minimaal 100 meter lang en 5 meter breed.
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Deze maatregel kan eenvoudig worden gerealiseerd door plekken als bermen, akkerranden en overhoekjes niet of slechts één keer per jaar te maaien en spontane plantenontwikkeling zijn gang te laten gaan. De strook dient minimaal 2 jaar te blijven staan.

Aanbevelingen

De akkerdistel is de door insecten meest bezochte plant. Hommels, bijen, (zweef)vliegen, motten, allerlei soorten nacht- en dagvlinders, worden op distels aangestroffen. Distels groeien alleen daar waar de grond niet intensief bewerkt wordt. Overlast voor land- en akkerbouw zoals veelal gedacht, werd lijkt daardoor niet aanwezig.

Groene buitenruimte

Aanplant vogelbosje

Aanplant van inheemse, besdragende soorten bomen en struiken.

Ten gunste van: Zangvogels en kleine zoogdieren

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	Minimaal 100 m ² en maximaal 500 m ²
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen:	Inheemse bomen en struiken, besdragende inheemse soorten zoals lijsterbes, meidoorn, sleedoorn en Gelderse roos.
Overige:	Bij voorkeur bosplantsoen aanplanten in de kern van het bosje en aan de rand van het vogelbosje aanplant van besdragende struiken.

Aanbevelingen

Als plantafstand kan 1,5 bij 1,5 meter worden gehanteerd. Bij het aanplanten van verschillende soorten in één bosje, dienen de soorten in groepjes van 5-7 stuks per soort aangeplant te worden, om overgroei door sneller groeiende soorten te voorkomen. Na een paar jaar zal het vogelbosje meer gesloten raken. Snoeien hoeft alleen waar takken problemen geven.

Groene buitenruimte

Bloemrijke boomspiegel

Boomspiegels inzaaien met inheems bloemzaadmengsel.

Ten gunste van: Insecten en vogels

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Stedelijk gebied
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	Maximaal 10 punten per project
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen:	Inheemse bloemrijke soorten
Overige:	n.v.t.

Aanbevelingen

Door de bloemen te zaaien worden de wortels van de bomen niet beschadigd.

Bron: gemeente Amsterdam

Groene buitenruimte

Insectenhotel

Plaatsen van een insectenhotel in de groene buitenruimte.

Ten gunste van: Wilde bijen

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	Maximaal 1 per project
Hoogte/lengte:	Oppervlakte insectenhotel is minimaal 1 m ²
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Zorg voor een vrije aanvliegroute, dus geen hoge beplanting direct voor het insectenhotel plaatsen.

Aanbevelingen

Bron: Vivarapro

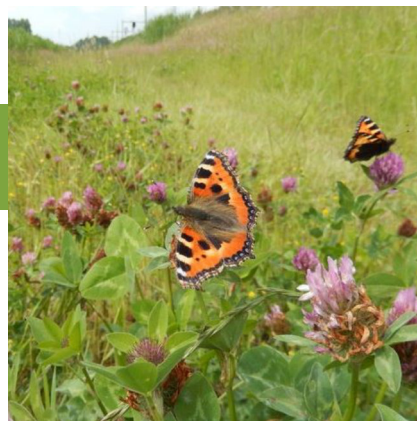
Aanbevolen wordt om het insectenhotel op een zonnige, beschutte plek te plaatsen, dus in de luwte voor wind en regen. Een klein overstek kan de kans op inregenen verkleinen.

Groene buitenruimte

Insectvriendelijk maaibeheer

Beheermaatregel insectvriendelijk maaien d.m.v. sinus maaibeheer of gefaseerd maaien.

Ten gunste van: Insecten, bodemleven, kleine zoogdieren en vogels

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied: Buitengebied

Oppervlakte: Minimaal 500 m².v.t.

Aantal minimaal/maximaal: n.v.t.

Hoogte/lengte: n.v.t.

Beplantingseisen: n.v.t.

Overige: Bij sinus maaibeheer of gefaseerd maaien blijven delen van een grasveld of berm staan zodat bloemen en kruiden tot ontwikkeling kunnen komen en zaad kan worden afgezet. Per maaibeurt dient minimaal 25% van de vegetatie blijven staan. Bij een volgende maaibeurt wordt het omgekeerd gemaaid, op deze wijze blijven er altijd nectar en zaden beschikbaar. Punten voor deze maatregel kunnen alleen behaald worden bij een minimale tijdsperiode van 3 jaar en minimaal 500 m² oppervlakte.

Aanbevelingen

Op de websites van de Vlinderstichting en EIS kenniscentrum insecten, is veel informatie te vinden over gefaseerd maaien en sinusbeheer.

Groene buitenruimte

Lijnvormige houtstructuur

Aanplant van een inheemse laanbeplanting, knotbomenrij of houtwal

Ten gunste van: Vleermuizen, kleine zoogdieren, vogels en insecten

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	Lengte minimaal 100 meter bij houtwal en minimaal 200 meter bij laanbeplanting of knotbomenrij
Beplantingseisen:	Alleen inheemse soorten aanplanten
Overige:	n.v.t.

Aanbevelingen

Bij voorkeur een zo hoog mogelijke diversiteit aan soorten aanplanten.

Groene buitenruimte

Mezenkast

Plaatsen van nestkasten aan bomen.

Ten gunste van: Kleine zangvogels

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	Maximaal 2 mezenkasten per tuin
Hoogte/lengte:	Op minimaal 3 meter hoogte plaatsen
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Zorg voor voldoende schuilmogelijkheden zoals bomen of struiken in de directe omgeving van de kast.

Aanbevelingen

(Bron: tuinadvies.nl)

Mezenkasten kunnen in elke tuin geplaatst worden, maar zijn het meest effectief in tuinen waar voldoende schuilmogelijkheden zijn, zoals struiken en bomen. De maatregel kan ook gecombineerd worden met een aantal maatregelen uit het thema 'Bebouwing', zoals groene daken.

Er zijn verschillende types nestkasten beschikbaar voor verschillende vogelsoorten.

Groene buitenruimte

Staan dood hout

Bomen ringen om dood hout te creëren.

Ten gunste van: Insecten en vogels

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	Diameter van de boom moet minimaal 30 centimeter zijn.
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Bomen ringen betekent: aan de voet van een boom rondom de bast doorzagen tot 2 cm diep. Hierdoor sterft de boom en ontstaat er staan dood hout wat zeer waardevol is voor de natuur. De boom moet minimaal 3 jaar veilig kunnen blijven staan, let op dat de boom niet om kan vallen op gebouwen, wegen, paden en andere plekken waar een vallende boom onveilige situaties kan veroorzaken.

Aanbevelingen

Groene buitenruimte

Tijdelijke natuur

Tijdelijke natuur realiseren op braakliggende terreinen of overhoekjes

Ten gunste van: Zoogdieren, insecten, amfibieën, vogels en flora

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	Minimaal 5000 m ² .v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Door spontane ontkieming en door de ontwikkeling van planten zijn gang te laten gaan ontstaan er vanzelf ruigtes die voor veel soorten als toevluchtsoord kan dienen. De tijdelijke natuur moet minimaal 1 jaar blijven staan.

Aanbevelingen

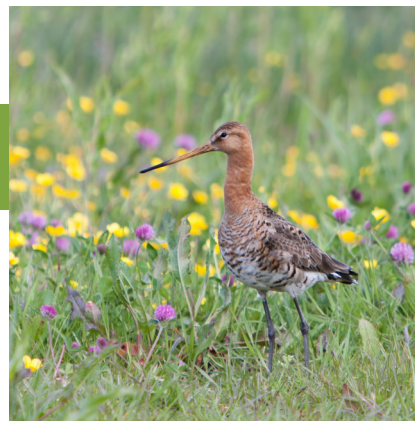
Spontane vestiging van streng beschermde soorten wordt niet verwacht gezien de beperkte periode waarin de natuur in stedelijk gebied zal blijven staan.

Groene buitenruimte

Toepassen ruige stalmest

Gebruik ruige stalmest ten gunste van bodemleven, insecten, vogels en planten.

Ten gunste van: Bodemleven, insecten, vogels en planten

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Buitengebied
Oppervlakte:	Minimaal 1000 m ²
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen:	n.v.t.
Overige:	Deze beheermaatregel is alleen van toepassing waar momenteel nog kunst- of drijfmest wordt toegepast. Deze punten kunnen alleen worden behaald worden bij een minimale oppervlakte van 1000 m ² en een minimale tijdsduur van 3 jaar.

Aanbevelingen

Met name landbouwpercelen waar veeteelt op plaatsvindt, hebben baat bij het toepassen van deze beheermaatregel. Door het gebruik van ruige stalmest ontstaat er na verloop van tijd meer structuur in de weilanden. Dit brengt een verandering in vegetatie en fauna teweeg.

Groene buitenruimte

Verbinden groenstructuren

Fysiek verbinden van twee reeds bestaande groenstructuren.

Ten gunste van: Zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	Punten voor deze maatregel slecht 1 x per project
Hoogte/lengte:	Randvoorwaarden worden niet vooraf gesteld. Betreft maatwerk.
Beplantingseisen:	Plantmateriaal: uitsluitend gebruik van inheemse soorten
Overige:	Maatregel kan op vele manieren tot uitvoering worden gebracht. Reeds bestaande groenstructuren die verbonden kunnen worden zijn bijvoorbeeld: twee bosjes met een weiland ertussen worden verbonden door een haag. Dit zorgt voor robuustere natuur.

Aanbevelingen

Locaties die uitermate geschikt kunnen zijn voor deze maatregel zijn bijvoorbeeld te vinden in het agrarisch gebied of aan de rand van het bos. Hier liggen vaak geïsoleerde bosjes die door het aanplanten van een haag of een andere groene verbinder weer onderdeel gaan uitmaken van een groter geheel.

Groene buitenruimte

Vervanging uitheemse beplanting

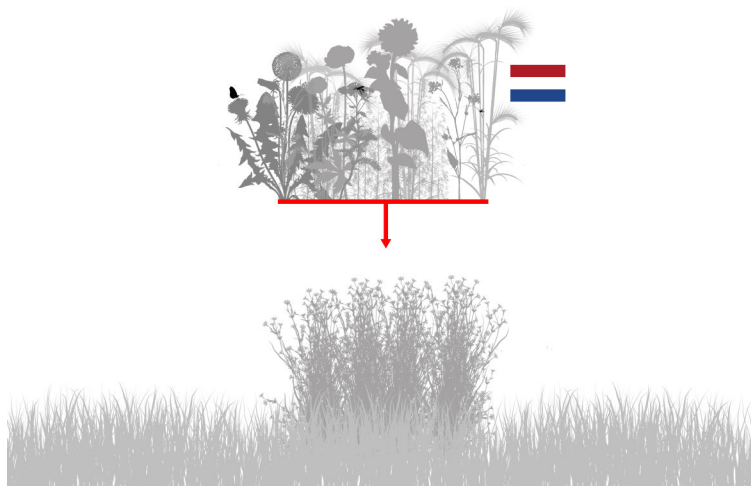
Uitheemse beplanting vervangen door inheemse beplanting.

Ten gunste van: Insecten, bodemleven en kleine zoogdieren

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	Minimaal 50 m ²
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen:	Inheemse en regiogebonden soorten
Overige:	Deze maatregel is bedoeld voor vaste planten, struiken en kleine bomen. Uitheemse bomen met een stamomtrek van meer dan 30 cm diameter vallen niet onder deze maatregel. Er mag meer worden vervangen, maar er geldt een maximum van 2 punten per project voor deze maatregel.

Aanbevelingen

Bij voorkeur wordt biologisch en duurzaam geteeld plantmateriaal toegepast.

Groene buitenruimte

Vleermuiskelder in (geluids)wallen

Aanleg vleermuiskelder in (geluids)wallen ten gunste van overwinterende vleermuizen.

Ten gunste van: Overwinterende vleermuizen

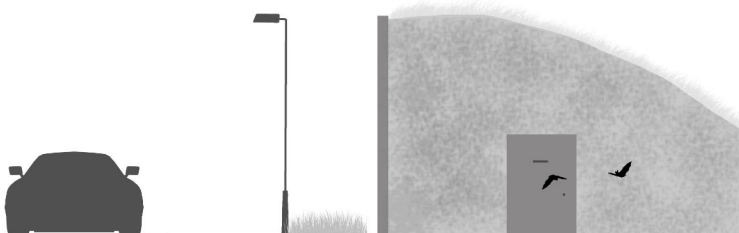

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	Minimaal 16 m ³ inhoud.
Aantal minimaal/maximaal:	n.v.t.
Hoogte/lengte:	De ruimte dient minimaal 2 meter hoog te zijn. De invliegopening moet 20 x 2 centimeter groot zijn.
Overige:	In de vleermuiskelder dienen minimaal twee wegkruipplekken te worden aangebracht. Dit kan door het aanbrengen van een 'vleermuissteen' (bijvoorbeeld de VK ST 02 van Vivara Pro) of het aanbrengen van een houten plaat tegen de wand met een ruimte van 1,5 tot 2 centimeter tussen de wand en de houten plaat. Zorg voor een vrije aanvliegeroute voor vleermuizen. Geen opgaande begroeiing of verlichting bij de invliegopening. Punten voor de maatregel slechts 1 x per project.

Aanbevelingen

Vleermuizen kiezen hun verblijfplaats soms op bijzondere plaatsen. Er zijn kolonies aangetroffen onder viaducten, onder bruggen met zwaar verkeer en in kerktorens met klokken. De weg langs een geluidswal hoeft dus geen beperking te zijn.

Groene buitenruimte

Vleermuisvoedselbosje

Aanleg van voedselbosje met inheemse boomsoorten waarbij het behoud van donkerte het belangrijkste uitgangspunt is als foerageergebied voor vleermuizen.

Ten gunste van: Vleermuizen

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Beide
Oppervlakte:	50 m ² tot 500 m ²
Aantal minimaal/maximaal:	Punten voor deze maatregel maximaal 1 x per project
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen	Inheemse boomsoorten (zoals de zomereik, beuk en iep) en minimaal driejarig plantmateriaal
Overige:	Bosje nabij bebouwing dat volledig buiten invloed van verlichting ligt. Dit bosje wordt zo een ideaal foerageergebied voor onder andere gebouwbewonende vleermuizen. Het bosje moet binnen 100 meter van bebouwing worden aangeplant.

Aanbevelingen

Groene buitenruimte

Vogel- en vleermuisvriendelijke verlichting

Bestaande straatverlichting vervangen door vogel- en vleermuisvriendelijke straatverlichting.

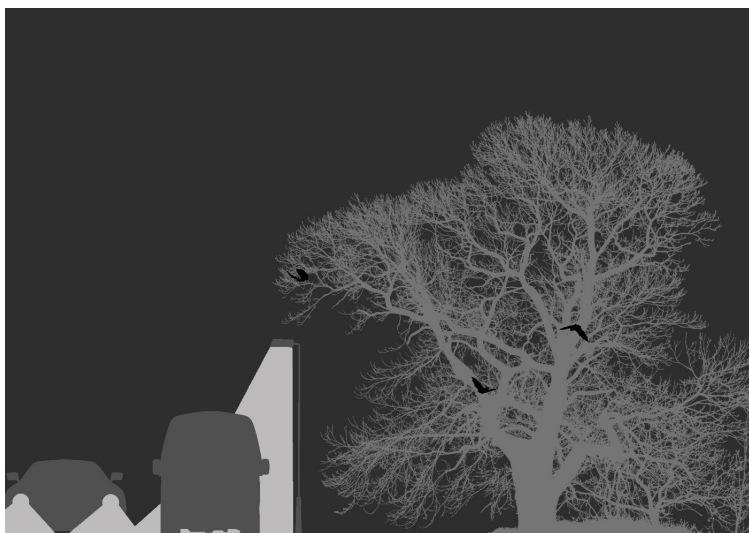
Ten gunste van: Uilen en vleermuizen

Eisen en randvoorwaarden

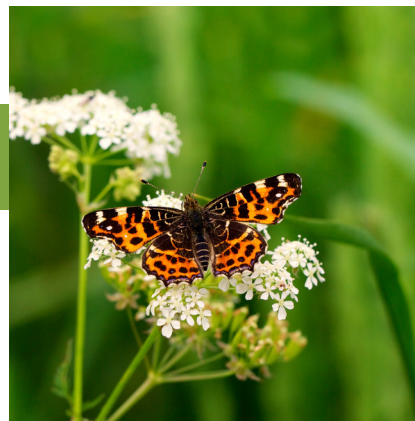
Buiten- of stedelijk gebied:	Stedelijk gebied
Oppervlakte:	n.v.t.
Aantal minimaal/maximaal:	Maximaal 5 punten. Voor het behalen van de punten moeten moeten minimaal 10 bestaande lichtpunten vervangen worden door vogel- en vleermuisvriendelijke verlichting, óf moeten minimaal 10 lichtpunten minder worden toegepast dan voorafgaand aan de maatregel.
Overige:	Vogel- en vleermuisvriendelijke straatverlichting: <ul style="list-style-type: none"> - Aangepaste armaturen, waarbij er minimale uitstraling van licht is naar de omgeving en naar boven toe. - Het toepassen van speciale lampen zoals de LED Batlamp. Houd rekening met de lichtuitstraling zodat de lampen alleen de straat verlichten en niet de omgeving.

Aanbevelingen

Het weglaten van verlichting is de beste maatregel voor vleermuizen en vogels zoals uilen. Deze maatregel moet daarom alleen worden toegepast als het weglaten van verlichting geen optie is. Vooral het weglaten van verlichting op plekken waar wegen of fietspaden kruisen met groenstructuren als een laan of een houtwal, is waardevol voor vleermuizen in verband met hun vliegroute.

Groene buitenruimte

Zaadrijke randen

Bermen en akkerranden inzaaien met zaadrijke plantensoorten.

Ten gunste van: Kleine zoogdieren, vogels (zoals de patrijs)

Eisen en randvoorwaarden

Buiten- of stedelijk gebied:	Buitengebied
Oppervlakte:	Minimaal 100 meter lengte en 5 meter breedte
Aantal minimaal/maximaal:	Maximaal 5 punten voor deze maatregel per project
Hoogte/lengte:	n.v.t.
Beplantingseisen	Zaadrijke plantensoorten, zoals graan en zonnebloem.
Overige:	Deze maatregel onderscheidt zich van bloemrijke randen omdat hier wordt ingezet op zaadrijke soorten zoals granen en zonnebloem. De randen mogen pas gemaaid worden in het najaar, nadat de granen en zonnebloemen zijn uitgebloeid, zo vallen de zaden op de grond en kunnen kleine zoogdieren en vogels van de randen profiteren.

Aanbevelingen

Zaadrijke randen komen niet alleen ten gunste van zaadeters. De planten trekken insecten aan en zo profiteren ook insectenetende dieren van deze randen.

